

کیفیت ارائه مراقبت‌های قبل از زایمان در مراکز بهداشتی - درمانی بر اساس استانداردهای مراقبتی موجود

مهری انصاری نیکی^{۱*} (M.Sc)، فریده ایزدی ثابت^۲ (M.Sc)

۱- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی، گروه بهداشت

۲- دانشگاه علوم پزشکی سمنان، دانشکده پرستاری و پیراپزشکی، گروه بهداشت

چکیده

سابقه و هدف: مراقبت‌های قبل از زایمان، نوعی برنامه جامع مراقبتی در دوران بارداری است که در حالت بهینه باید قبل از بارداری شروع گردد. این مراقبت‌ها دارای تأثیر شگرفی در ارتقاء سطح سلامت مادران و کودکان می‌باشند. بدین دلیل تلاش‌های زیادی در جهت ایجاد و گسترش مراکز ارائه دهنده مراقبت‌های قبل از زایمان انجام گرفته است و اطلاعات زیادی درباره گسترش کمی آن موجود می‌باشد؛ اما درباره کیفیت ارائه مراقبت‌های قبل از زایمان اطلاعات کافی در دسترس نمی‌باشد، لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین کیفیت ارائه مراقبت‌های قبل از زایمان (قبل از بارداری و حین بارداری) براساس استانداردهای مراقبتی موجود در مراکز بهداشتی- درمانی شهر سمنان در سال ۱۳۸۱ انجام شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی با تعداد نمونه (۹۵ نفر) می‌باشد. نمونه‌ها به‌طور تصادفی از بین زنانی انتخاب شده‌اند که از تاریخ اول فروردین الی پایان شهریورماه سال ۱۳۸۱ زایمان نموده‌اند و در ضمن مراقبت‌های قبل از زایمان خود را از مراکز بهداشتی- درمانی شهر سمنان دریافت داشته‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه بوده که با استفاده از پرونده‌های بهداشتی موجود در مراکز و مصاحبه تلفنی با واحدهای مورد پژوهش تکمیل گردید. در این پژوهش از ۶ نشان‌گر، برای بررسی کیفیت مراقبت‌ها استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش بیان‌گر آن است که فقط ۱۱/۶٪ زنان، مشاوره قبل از بارداری را دریافت نموده‌اند. ۴۶٪ آنها مراقبت‌های دوران بارداری خود را در سه ماهه اول شروع کردند و میانگین تعداد دفعات دریافت مراقبت‌ها، ۹ بار بوده است. در ارائه اولین مراقبت در بخش گرفتن شرح حال کامل ۴۹/۵٪ و در انجام معاینات مامایی ۱۹/۶٪ و در معاینات فیزیکی ۴۷/۲٪ و در مورد درخواست آزمایشات لازم ۷۲/۲٪ از موارد، استاندارد مراقبتی رعایت گردیده است. در هر مراجعه از مراجعات دوره‌ای زنان باردار ۸۷/۳٪ موارد، استاندارد مراقبتی رعایت گردیده است و برای ۴۱/۱٪ نمونه‌ها، آزمایشاتی که در مراجعات بعدی نیاز به تکرار دارند مجدداً درخواست شده است و ۶۴/۴٪ موضوعات آموزشی مورد نیاز، به زنان باردار آموزش داده شده است.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان می‌دهد که علی‌رغم آن که یکی از راه‌کارهای اساسی جهت ارتقاء سلامتی مادران و کودکان، ارائه مراقبت‌های قبل از زایمان می‌باشد، اما هنوز کیفیت ارائه این مراقبت‌ها در مراکز بهداشتی- درمانی ما در حد کاملاً مطلوب نمی‌باشند؛ لذا ضرورت آن وجود دارد که جهت ارتقاء کیفیت ارائه و تشویق مادران جهت دریافت این مراقبت‌ها، گام‌های مؤثرتری برداشته شود.

واژه‌های کلیدی: کیفیت، مراقبت‌ها، قبل از زایمان، دوران بارداری، مشاوره قبل از بارداری، مراکز بهداشتی.